UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Xc. docet qual[ite]r litigiosi corripie[n]di sunt [et] no[n] ordina[n]di: tracta[n]s delicit[is] [et] honestis operib[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

a ¶ Aut ſanguine. Sic.x.q.ij.hoc ius. in fi. Uel intelli-
ge de his qui male vite ſunt: alias videtur eſſe contra.§.
diſtin.lxxxvj. non ſatis. quis enim carnem ſuam odio ha
buit? xiij.q.ij.non eſtimem⁹. Sed quare ꝓhibet hoc de
propinquis? ideo, quia magis proni ſunt epiſcopi ad dā-
dum coniunctis ꝑ-
ſonis ꝙ alijs. Sic
ſepius et fortius ꝓ
hibetur fornicatio:
quia potius pecca-
tur hoc genere pec
cati.l.diſtin.q: tua.
Item ſicut magis
punitur qui inter-
fecit vxorem ꝙ ma
trem: quia pronio-
res ſunt homines
ad illud faciēdum:
vt.xxxiij.q.ij.ad-
monere. Itē ſicut
hac ratione ſubue-
nit mulieri cum in-
tercedit, non tamē
cuꝫ dat: q: pronior
eſt ad interceden-
dum ꝙ ad dandū:
vt.ff.ad velleia.l.
iij. Item et alia ra
tione prohibet da-
re propinquis: q:
ſemper ꝓſumitur
ꝙ res eccleſie latē-
ter ledantur per
eos.j.qō.iij.perue-
nit.et.x.qōe.ij.epi-
ſcopus.

Epi ci-
ꝰ ꝓpin
ꝗs ꝙ a-
lijs dāt.

Mulle-
ri inter-
cedēti,
ſed non
danti
ſubue-
nitur.

f ¶ Contextio.j.xcv.diſt.eſto.Joan.
g ¶ Uniuerſitas.creaturarum.
h ¶ Qualitate. Quia qualitas corpoꝝ non poteſt ma-
nere in vno ſtatu.de conſe.diſtin.v.ne tales.ꝛ dicit lex ꝙ
circa ſtatum humanū nihil eſt ſtabile: vt in auten.de nō
alie.aut ꝑmu.§.vt
autē.colla.ij. Uel
dic q̄litate.i.eq̄lita
te: q: non oēs poſ-
ſunt eſſe epi.

Statꝰ hūanꝰ eſt inſtabilis.

ficum deinceps aut ſanguine[a] ꝓpinquis, aut fauore perſonis quibuſcūq; ſibi coniunctis talia lucra commendare tētauerit ad ſuū nephāde ꝓſumptionis excidiū: ꝛ qd̄ iuſſum fuerit reuocet in irritum: ꝛ qui ordinauerit, annue excōmunicationi ſubiaceat. que ꝟo ablata forte fuerint, ab eo qui tulerit reddantur in duplum[b].

Porro ipſa officia quare ſint ita diſtinguēda, ꝛ nō vni pſone oia committenda ex authoritate Gregorij et Bonifacij pape datur intelligi qui ait.

¶ Graduum et ordinum diſtributio eccleſiaſticam vnitatem conſeruat.

Ad hoc diſpēſatiōis ꝓuiſio gradus diuerſos[c] et ordines cōſtituit eſſe diſtinctos, vt dum reuerentiā minores potioribꝰ exhiberent, ꝛ potiores[d] minoribus dilectionem impenderēt, vera[e] cōcordia fieret, ꝛ ex diuerſitate cōtextio[f]: ꝛ recte officioꝝ gereret adminiſtratio ſingulorū. neq; enim vniuerſitas[g] alia poterat ratione ſubſiſtere, niſi huiuſmodi magnꝰ eā differētie ordo ſeruaret. q: ꝟo ꝗq; creatura in vna eademq; q̄litate[h] gubernari vel viuere nō pōt: celeſtiū militiarū exēplar nos inſtruit: q: dū ſunt angeli, ꝛ ſunt archāgeli: liquet, q: nō ſunt equales: ſed in poteſtate et ordine (ſicut noſtis) differūt alter ab altero.

¶ Diſtinctio.xc.

Litigioſꝰ[i] ꝗq; ꝓhibet ordinari: q: q̄ ſua ꝑtāte diſcordātes ad concordiā debet attrahere: q̄ oblationes diſſidentiū prohibetur recipere: nequaq; litigādi facilitate alios ad diſſidium debet prouocare.

Unde in concilio Carthaginenſi quarto legitur.

¶ Clerici diſcordes deijciant, vel reuocent ad concordiam.

Diſcordantes clericos epiſcopꝰ vel ratiōe[k] vel poteſtate[l] ad concordiam trahat: inobedientes ſynodꝰ per audientiam damnet.

Item ex eodem.

¶ Diſſidētiū fratrū, in ecclia oblationū dona nō recipiant.

b ¶ In duplum. Sic.xij.qō.ij.ca. in legibus.

¶ Porro. ¶ Casꝰ. Hic eſt quartꝰ articulꝰ, vbi ratio reddit quare vni pſone non ſunt danda diuerſa officia.

Ad hoc diſpēſationis ꝛc.

¶ Caſus. Grego. et Boniſa. dicūt ꝙ ideo eſt cōſtitutū vt diuerſa officia diuerſis committant pſonis, quatenꝰ ex obediētia minorū et ex dilectione maiorū erga minores, recta fiat adminiſtratio ſingulorū officiorū. aliter eīn vniuerſitas rerum rationabiliter gubernari nō poſſet. ꝛ ꝙ in eccleſia dei debeant eſſe officia diuerſa, probatur ad inſtar curie celeſtis, vbi quidā angeli ſunt minores, ꝛ quidā maiores.

c ¶ Diuerſos. inter prelatum et ſubditum.

d ¶ Et potiores. Hoc erit vſq; in diem iudicij tantum. Dicit enim apoſtolus. Dum mundus iſte durabit, homines preerunt hominibus: demones demonibus: angeli angelis. Cum autem deus erit omnia in omnibus, ceſſabit omnis prelatio: non tamen ordo vel maioritas. aliquis enim maior erit alio. nam in domo patris mei ꝛc. de peni. diſtin.iiij.in domo. ſed non preerit ei: ꝛ vide quomodo prelatus ꝛ ſubditus ſibi connectuntur: vt.xcv. diſtin. eſto. et hec diuerſitas ordinum propter maiorem concordiam eſt ſtatuta: vt.xlv.diſt.licet.ij.

Prelatio q̄libet poſt iudiciū ceſſabit

e ¶ Uera.i.per veram concordiam. Jo.

Litigioſus. ¶ Hec diſti. diuiditur in duas partes: in quaruꝫ prima ꝓbat ꝙ clerici nō debent eſſe litigioſi: q: ex officio ſuo tenēt alios ad concordiā reuocare: ꝛ ſi talis fuerit, ordinari nō debet: et hoc ꝓbat.x. autho. ſanctorum. Scda ibi: Precipimus. Jo. de fan.

¶ Caſus. Repetit hic illud ca. ap̄ſice regule, non litigioſum. qui ordinari ꝓhibet. Nam cuꝫ diſcordātes debet cōcordare, ꝛ oblationes diſſidentiuꝫ nō recipere: non dꝫ eſſe talis vt inter alios diſcordiā ponat. hec cōtinuatio mihi placet: et litera hoc videt velle. Sed Beneuēn. et Hu. ſic cōtinuant. Supra.xlvj. diſtin. oſtendit Gra. epm non debere eſſe litigioſuꝫ in ſe.i. ꝙ nō debet lites amare. Nūc aūt alr̄ repetit.ſ. vt nō amet litigia inter alios: ſed diſcordantes reconciliet.

i ¶ Litigioſus. In hac di.xc. tractat hoc.c. non litigioſum. qd̄ tractauit.xlvj.di. ſꝫ diſſir̄. ibi eīn oñdit ꝙ epſ nō debet eſſe litigioſus. hic ꝟo ꝙ diſcordantes dꝫ ad concordiam reuocare. vltimo additur ꝙ epi debent ſibi viciſſim preſtare auxilium ad pacem ſeruandam.

k ¶ Diſcordātes. ¶ Rōne.i. amicabili cōpoſitione ex iudiciū, ꝛ de plano. nā iudex ad cōcordiam laborare dꝫ.v.q.ij.ſi ꝑmates. ꝛ litigantes reconciliare.ff.de vſufru.ſi cuiꝰ.§.eq̄ſſumū. ꝛ de offi.ꝑſi. illicitas.§.ne potētiores. Si ergo inter ſe ꝯpōnē faciant, remanebunt crimina impunita. ꝯ illud.ff.ad le.aq̄l.ita vulneratus. ſꝫ hoc in crimine iniuriarum obtinet: qd̄ quilibet pōt remittere ſed ſi criminaliter agerek eſſet falſum. ſꝫ ſi delictū tangeret eccleſiā, ibi non poſſet ſubditus cōponere cum prelato: vt.xxiij.q.iiij.ſi is qui. poteſt tamen renunciare accuſationi: vt extra de accu. veniens.

l ¶ Uel poteſtate. Scilicꝫ coercione: vt.ff.de offi.preſi. congruit.ꝛ.j.eadem.placuit.

Cōc. tex. in auk. de mā.ꝑn. §. deinde.colk. iij. nō tñ pōt eos cogere. tex. eſt i §.fi.in auk. vt liti.iu. col.ij.

Et ex de ſen. excō. vt fame. ff de fideiuſ. ſi a reo.§. vlti.

t ij

OBlationes[a] diſſidētium fratrū, neqꝫ in ſacrario, neqꝫ in gazophylatio[b] recipiā-tur: ſimiliter dona[c] eorum qui pauperes opprimūt[d], a ſacerdotibus refutanda ſunt.

Item Cyprianus.

¶ Extra eccleſiā eſſe pbat̄ q̄ pacē cum primo nō habet.

NEqꝫ ad Cain, neqꝫ ad munera eius reſpexit deus: neqꝫ enim habere placatum deum poterat, qui cū fratre non pacem ſed zeli diſcordiā habebat. quam ſibi igitur pacē pmittunt inimici fratrū? que ſacrificia ſe celebrare credūt emuli ſacerdotū? ſecū eſſe Chriſtū cū collecti fuerint, opinantur hi qui extra eccleſiam[e] Chriſti colligunt̄? Tales etiā ſi occiſi i ɔfeſſiōe nominis chriſti fuerint, macula iſta nec[f] ſanguine abluitur[g]. inexpiabilis[h] enim ⁊ grauis culpa diſcordie, neqꝫ paſſione purgatur.

Item ex. viij. ſynodo.

¶ Murmurātes a fratrū vnitate alieni efficiantur.

ALien⁹ ſit a fratrū vnitate q̄ murmurat: ⁊ op⁹[i] eius abijciat̄ q̄ murmurās extiterit, ne penā murmurātiū incurrat: de q̄ apl's ſcribit. Neqꝫ[k] eñ murmurauerit̄, ſicut q̄dā murmurauerūt[l], ⁊ perierūt ab exterminatore[m]. iuxta mēſurā itaqꝫ oper̄ peccator̄ (q̄ð in hac ſentētia apſi pleni⁹ declarat̄) ſacerdotis iudicio peniteat.

Item ex eodem.

¶ Corripiantur qui rixas et contentiones amant.

SI quis monach⁹ contētiones vel rixas amauerit, vel manifeſtū[n] cōuiciū fratri intulerit: iuxta arbitriū rectoris, modūqꝫ peccati, diutur na[o] expiet̄ penitētia. Itē q̄ cōtentioſus aut murmurans extiterit: ſm arbitrium prioris[p], tam diu peniteat, q̄ꝫdiu culpe qualitas extat.

Item ex conci. Cartha. iiij.

¶ Diſſidentes epi ad concordiam redire cogantur.

DIſſidētes epiſcopos ſi non timor dei, ſynod⁹ reconciliet.

Itē ex eodē. ¶ De eodē.

STudendū eſt epiſcopis vt diſſidētes fratres ſi-

OBlationes. ¶ Caſus. Sacerdos non debet recipere oblationes diſcordantium fratrum: nec eorū qui pauperes opprimunt.

a ¶ Oblationes. Cum odium eorum apertum eſt ⁊ notorium. hoc intellige de voluntarijs oblationib⁹, non de decimis et primitijs. extra de deci. de terris. xvj. q. j. decime. Lau.

b ¶ In gazophylatio. i. arca: vel locus eſt vbi reponūtur oblatiōes. a gaza, q̄ð eſt diuitie: ⁊ phylattein q̄ð eſt ſeruare.

c ¶ Dona. Dicit h. hoc gñaliter intelligēdum eſſe de quolibet qui eſt in mortali pctō: † et gratia exempli eſt illud poſitum, ſcilꝫ diſſidentium. Tu melius dic q̄ cum hec ſit pena, nō debet extēdi, niſi quatenus reperit̄ delictum. nam ſpecialiter de quibuſdam pſonis inuenit̄ prohibitum: vt hic de iſto. Item de eo q̄ pauperem opprimit. Itē de ſacrilego: vt. xij. q̄. ij. de viro. Item de eo q̄ vi extrahit ſeruūꝫ ſuū ad eccleſiā cōfugiētem: vt. xvij. q. iiij. miror. Itē de raptore, extra de raptoribus. ſuper eo. Item de vſurario. extra de vſuris. quia in omnibus. ſed etiam penitētes quādoqꝫ phibent̄ oblationes facere. de cōſecra. diſt. iiij. eos. Idē dico de meretrice. ‡

d ¶ Opprimunt. Si quis tñ officiatus opprimit ruſticos: q̄ꝛ forte debet habere decem, ⁊ accipit duodecim: dona eius non ſunt reſpuenda de iure ſꝫ quoſdam: q̄ꝛ trāſfertur dominium in huiuſmodi: et fieri poteſt inde eleemoſyna: nec eſt vera rapina: argu. xiiij. q. v. non ſane. ſi tñ ppterea correctus nollet ceſſare, debēt reſpui. Ul' dic q̄ inde poteſt fieri eleemoſyna, nō oblatio. Idem dico in meretrice: vt dixi. xiiij. q. v. in prin.

NEqꝫ. ¶ Caſus. Quidā inimici fratrum ⁊ inuidi cōfiſi de illo verbo euangelij. Ubicūqꝫ fuerint cōgregati duo vel tres in noie meo ⁊c̄. inſimul collecti ſacrificabāt dño. Sꝫ dicit cyprian⁹ q̄ deus eorū ſacrificia non reſpicit: ſicut ad ſacrificia cain non reſpexit. talis eñ culpa diſcordie nō dimittit̄ etiā ſi paſſionē patiant̄ p xp̄o.

e ¶ Eccleſiā. ex̄ quā qui inueniuntur, exterminabūtur xxij. q. j. quia ex ſola. Lau.

f ¶ Nec ſanguine. ſi impenitēs decedat. hoc ad exaggerationem hui⁹ criminis dicitur: quia idem eſt in quolibet alio crimine.

g ¶ Abluitur. Quo ad vitam eternam: ſed valet martyrium quo ad minorem penam. de pe. diſtinc. iij. ſi quis autem non habens.

h ¶ Inexpiabilis. Uerū eſt poſt mortē: al's de nemine deſperandum eſt: vt de pe. diſtin. vij. nemo. xxxij. q̄. ij. ancillarum. nā qui impenitens decedit in martyrio, nō ſaluatur. † de pe. diſt. j. cap. vlti. ſed le. mitius punitur vt j. q. ibidē dicitur, et de de. pe. diſtinc. iij. §. poteſt.

ALienus ſit. ¶ Caſ⁹. Quicūqꝫ murmurat et diſcordat a fratribus, abijciend⁹ eſt ipſe, et factū eius: qui ne extermínet̄ ab angelo exterminatore (ſicut fuerūt exterminati iudei murmurantes in deſerto) agere debet penitentiam ad arbitriū ſacerdot̄ iuxta magnitudinē pcti ſui.

i ¶ Opus. i. oratio eius ſi clericus eſt. opus eñ eius eſt orare. xxxvj. diſtinct̄. ca. vlti. vel ſi eſt laicus, op⁹ eius. i. oblatio eius. ſ. e. diſt. oblationes. et xij. q. j. duo.

k ¶ Neqꝫ. ſic. ij. q. vij. §. de his etiā.

l ¶ Murmurauerūt ⁊ perierunt in deſerto. illa pena eſt vt citi⁹ moriat̄. xj. q. iij. epi ſi ſacerdotali.

m ¶ Ab exterminatore. i. ab angelo malo: q̄ exterminauit murmurantes in deſerto a terra pmiſſionis. B.

SI q̄s monach⁹. ¶ Caſ⁹. Queſitū fuit quātā penaꝫ debeat pati monach⁹ q̄ rixat̄, vel fratrib⁹ conuicia infert: ⁊ rñdet. iuxta modū pcti diuturna pena purget̄ ad arbitrium ſui plati. Idē eſt ⁊ ſi fuerit murmurator.

n ¶ Uel manifeſtum. i. manifeſte.

o ¶ Diuturna. Uidet̄ q̄ tāto tpe debeat q̄s eſſe in penitentia, q̄ꝫto fuit in pctō. iij. q. ij. c. j. Sed dicimus hoc ponēdum in arbitrio prelati. nam qñqꝫ inuenit̄ q̄ dꝫ eſſe tāta. de pe. diſt. i. quāobrē. qñqꝫ minor. de peni. di. vlti. ca. vlti. qñqꝫ maior. de pe. diſt. iij. pductior.

p ¶ Prioris. i. abbatis. abbas eñ pōt abſoluere monachum ſuum inijcientē man⁹ in monachū ſuū vel alteri⁹: ſed nō poteſt ſi percuſſerit clericū ſecularē: ‡ vt extra de ſenten. excommu. cum illorum ⁊c̄.

STudendum. ¶ Caſus. Epiſcopus diſcordantes, clericos vel laicos debet ad concordiam reuocare potius q̄ꝫ ad iudiciū vocare, et conſueuit hoc capitulum dicas.

Gazophylatiūꝫ q̄d eſt.

Gen. iiij. a.

† Sub. in q̄ q̄s ɔtumaciter pſiſtit ſm hu.

Oblatiōes facere mł'tis eſt vetitū.

‡ Arg. ad hoc bonū in aut̄. de leno. in pn. ⁊ q̄ð ibi no. col. iij.

intelligi in crimine iniuriarum.
a ¶ Ad pacem. Hec et ſimilia intelligo cũ ciuiliter agi-
tur de crimine: vel in cauſa ciuili: ſecus vbi criminaliter
ageretur. expedit enim peccata nocentiũ nota eſſe.ff.de
iniur.eum qui.⁊ ex̃ de collu.deteg.c.j.Joã.vel cum agi-
tur actiõe iniuria-
rum: vt dictum eſt
§.ea.ca.j.B.
b ¶ Coerceant.
Argu.ꝙ ep̃s ſi q̃s
corã eo accuſaue-
rit aliquem, ⁊ velit
deſiſtere, ⁊ ille ve-
lit ei remittere: nõ
debeat eos cogere
proſequi cauſaȝ il-
lam † etiã lite cõte
ſtata: et ꝙ illi poſ-
ſint deſiſtere: cum
ep̃us debeat eos
magis hortari ad
pacem q̃ȝ ad cõten
tionẽ: argu.v.q.ij.
ſi primates.Joan.
quod verũ credo in
crimine iniuriarũ:
vel cum agitur ci-
uiliter: al'as non: ‡
vt extra de collu.
ca.ij.B.

Accuſator pen dẽte accuſatio- ne pt deſiſtere. † Adde ar. ⁊ qñ põt accuſator deſiſte- re: not. C. j. l. ſi. C. de accu. et l. l. ij. C. de exhi ben. re. B. in l. athle- tas. ff. de fal.

‡ Et eſt ratio qr expedit pctã no cẽtium. ⁊c. vt di cit i gl. pre. ſm Ray.

Placuit etiã. ¶ Caſus. Si
quis hȝ diſcordiaȝ
cuȝ aliquo, dȝ mo-
neri vt ad pacem
redeat: ⁊ ſi contem
pſerit, debet excõ-
municari.
c ¶ Arguantur.
Argu.ꝙ admoni-
tio ſemp dȝ prece-
dere vindictã. ar.
xj.q.ij.indigne.
d ¶ Excõicatiõe.
Uidetur tñ ꝙ pri-
mo iudex ſecularẽ
coget eos ad con-
cordiã: et ſi hoc nõ
ſufficiat, ꝙ tũc ex-
communicabũtur. ij.ps.
xvij.q.iiij.de preſ-
byterorum ⁊c.
Si quis cõtri-
ſtatus. ¶ Ca
ſus. Quidã ſatiſ-
facere nolebat ali-
cui cui iniuriã fece
rat: ſȝ iniuriã paſ-
ſus reconciliari volebat. Queſitum fuit quid de illo fie-
ri debeat? Et reſpondet ꝙ debet fame macerari donec
de nolente fiat volens.
e ¶ Satiſfaciẽte. Immo etiã nõ ſatiſfaciẽte eo rancorẽ
tenet dimittere: vt de peni.diſt.v.ca.vlt.q2 non eſt licitũ
nobis aliquem odio habere: vt.xxiij.qõ.iiij.cum in lege.
xj.q.iij.inter verba.ſed actionẽ iniuriarũ.i.ſatiſfactionẽ
nõ tenemur dimittere. Nã ad remittẽdã iniuriã nullus
eſt cogẽd⁹. ‡ xxiij.q.iiij.ſi illic.imo bñ facit q̃ dimiſſo raco-
re agit iniuriaꝝ.xlv.di. ⁊ q̃ emẽdat.xxiij.q.v.õ occidẽdis.

† ⁊ vid qd not. j.q.iiij. q2 plu- lar⁹. in glo. ar. ꝙ ⁊c. hȝ nũ qd ⁊c. Archi.

f ¶ Inedijs.i.penis excommunicationis.
Recipimus. ¶ Hec eſt ſecunda pars diſtinc. in qua
probat ꝙ epiſcopi debent ſibi preſtare conſilium
et auxilium ad pacem tenendam. Jo.de fan.

ue clericos ſiue laicos ad pa-
cem[a] magis q̃ȝ ad iudiciũ coer
ceant[b]. Item ex eodem.

¶ Non recipiãtur dona eorũ qui pauperes opprimunt.

Eorum q̃ pauperes op
primunt, dona a ſacer-
dotibus ſunt refutanda.
Item ex cõcilio Agathenſi.

¶ A cetu alienent̃ fideliũ qui ad cõcordiã redire cõtẽnunt.

Placuit etiã vt (ſicut ple
rũq; fit) quicunq; odio
aut lõginqua iter ſe lite diſſen
ſerint, ⁊ ad pacẽ reuocari diu-
turna obſtinatiõe nequerint:
a ſacerdotib⁹ ciuitatis primi-
tus arguãtur[c]: q̃ ſi inimicitias
deponere ꝑniciosa intentione
noluerint, de eccl'ie cetu iuſtiſ-
ſima excõicatione[d] pellantur.
Itẽ Fabian⁹ pa.

¶ Inedijs maceretur acerrimis q̃ fratri ſuo reconciliari non vult.

Si q̃s ꝯtriſtat⁹ noluerit
reconciliari fratri ſuo,
ſatiſfaciẽte[e] eo qui cõtriſtauit
acerrimis maceretur inedijs[f]
vſq; dum gratanti animo ſatiſ
factionem recipiat.
Item Innocẽtius ſecũdus.

¶ Epi ad pacem firmiter tenendã viciſſim ſibi cõſilium et auxilium preſtent.

Recipimus[g] eñ vt epi
ad ſolũ deũ et ſalutem
ꝓpli habentes reſpectũ, oĩ te-
piditate ſepoſita ad pacem fir
miter tenẽdã mutuũ ſibi cõſi-
liũ et auxiliũ ipẽdãt: neq; hoc
alicui⁹ amore vel odio preter-
mittãt. Q2 ſi q̃s i hoc dei ope
tepidus inuẽtus fuerit: dãnũ
proprie dignitatis incurrat.
Item Uictor papa.

¶ Expellendi ſunt a cõione fideliũ qui ſibi inuicem reconciliari noluerint.

Perlatũ eſt ad ſedẽ apl'i
cam aliq̃s vr̃m nocere
fratribus velle: ⁊ vt cadãt, de
certare: ſil'r in ſacramentis diſ
crepare[h]: ⁊ ob id cõtẽtiones ⁊
emulationes fieri inter vos: a
quib⁹ diſſenſiõib⁹ vos auerte-
re, ⁊ in his oĩb⁹ cõcordare[i]: et
opẽ ferre viciſſim mãdamus.
Nam ſi hoc agere cito negle-
xeritis, et viciſſim reconciliari
non ſtudueritis: ab apoſtolice
ſedis et totius eccleſie cõione
vos pelli non dubitetis.

¶ Diſtinctio.xcj.

Qui aũt turpi
lucro vel in-
honeſto ne-
gocio victuȝ
ſibi q̃rere ꝓ-
hibet, de ob-
lationib⁹ ec-
cleſie ſtipendia cõſequat̃. Q2
ſi eccl'ia ei ſufficere non potue
rit: proprio artificio vel agri-
cultura (exemplo apl'i, qui de
labore manuũ viuebat) ſibi ne
ceſſaria inueniat: ita tamen vt
occaſione ſui opis, eccleſie vi-
gilijs nõ deſit: quod abſq; in-
equalitate[k] ſui corporis nulli
impune conceditur.

¶ Caſus. Ad pa-
cẽ firmiter tenẽdã
⁊ obſeruãdã debẽt
ep̃i ſibi mutuũ au
xiliũ exhibere: et q̃
hoc nõ fecerit, de-
ponatur.
g ¶ Precipim⁹.ꝑ
iſta.c.ꝑtȝ ꝙ ad iu-
dicium eccl'ie ſpe-
ctat facere pacẽ vt
hic: ⁊ ex̃ de treu.et
pa.treugas. Item
ꝑtȝ h̃ ꝙ ep̃i puniũ
tur q̃ ſibi nõ ꝑſtãt
mutuũ auxiliũ: vt
iij.q.j.nulli. et etiã
mortuo ep̃o vl' iſir
mo, vicini ep̃i tenẽ
tur ſupplere defe-
ctũ ep̃i: vt.vij.q.j.
pontifices. Epi ſibi mutuũ debẽt preſtar̃ auxiliũ.
Perlatum.
¶ Caſ⁹. Qui
dam conabãtur vt
alij ab officio cade
rent et ordinibus:
et in ſacramentis
ab alijs diſcorda-
bãt: vt i baptiſmo
et alijs ſacris: vñ
diſcordie orte ſunt
inter eos. Qõ cum
Uictor papa audi-
uiſſet, ꝑcepit vt ad
pacẽ velociter redi
rẽt: et auxilium ſi-
bi viciſſim ꝯferrẽt.
Si ꝟo ꝯtẽpſerint,
a cõmunione eccle
ſie repellantur.
h ¶ Diſcrepare.
Hoc dicit canõ, vt
ſimplam teneam⁹
baptiſmi formam
ꝓpter ſchiſma vi-
tandũ. de ꝯſe. diſt.
iiij. ꝓpter vitãdũ.
vbi tñ ꝯſuetudo ẽ
diuerſa, nihil offi-
cit: vt de cõſe. diſt.
iiij. de trina. Baptiſmi forma dȝ eẽ ſimpla.
i ¶ Concordare.
Cum metropolitana eccleſia.xij.diſt.ca.penul.de conſe.
diſt.j.altaria.et diſt.iij.in literis.Joan.
Qui aũt. ¶ Caſus. Dictum eſt.§.lxxxviij.di.clericis
nõ licere negociari: vnde oſtẽdit in hac.xcj.diſtin.
ex quo debeãt ſuſtẽtari, q2 de eccleſiaſticis ſtipẽdijs. vbi
aũt clerico nõ ſufficit eccl'ia, ꝓprijs manibus ſibi quere-
re victum debet: iuxta apoſtolum: non tamen ꝙ ex hac
occaſione ſubtrahatur ab eccleſiaſticis officijs.
k ¶ Qõ abſq; ineq̃litate.i.niſi cũ ineq̃le eſt corpus ex̃u re põt.

Cleric⁹ ꝓprijs manib⁹ ſibi victũ q̃re re põt.